

Forslag stod Auctioner istedetfor Taxationer, og jeg troer, at saaledes som Taxationscommissionererne nu ere foreslaaede sammensatte, ville Taxationer i enhver Henseende være ligesaa betryggende. Der var mig noget Uhyggeligt i den Dagsorden, som i den forrige Session blev foreslaaet, — jeg havde helst ønsket, at man kunde have undgaaet det, men jeg vidste ikke at anvise nogen anden Udvælgelse, — og det laa deri, at, naar Godseieren ikke kunde blive enig med Fæsterens Arving, saa stillede Staten Gaarden til Auction og gav Godseieren de 3 Dele og tog selv den 4de eller gav ham 2 Dele og tog selv den 3die — det var ikke ligefrem bestemt, om det One eller Andet skulde skee. Man tvang altsaa ubetinget Godseieren til at give Slip paa Gaarden, med mindre han, fordi det var ham meget magtpaaliggende at beholde Gaarden, selv vilde kjøbe den, og det maaskee for en Priis, der oversteg Gaardens Værdi; dette er dog virkelig ingen Retfærdiggjørelse for Auctioner fremfor Taxationer. I dette Lovforslag staaer derimod, at Gaarden skal fuldt betales efter dens Værdi som Fæstegaard, og at Godseieren, naar han ikke er tilfreds dermed, er berettiget til at begjære $\frac{1}{3}$ mere, og naar Fæsteren ikke vil give denne $\frac{1}{3}$ til, beholder Godseieren selv sin Gaard imod at udbetale denne $\frac{1}{3}$, og Gaarden bliver altsaa ikke tagen fra ham. Det er rigtignok saa, at, naar Fæsteren vil have Gaarden, skal Godseieren af med den; men det er derfor ikke afgjort, at Regjeringen i sit Lovforslag ikke vilde gjøre en anden Proposition, og det er jo muligt, at Rigsdagen vilde gaae ind paa en saadan. For mig staaer det saaledes, at naar Godseieren ikke vil afstaae Gaarden for den Sum, den er taxeret til, maa han være berettiget til at løskjøbe sig for Fæsteforpligtelsen ved at afgive en saadan Døtadeel, som ved Lov vil blive nærmere bestemt, enten til $\frac{1}{3}$ eller til $\frac{1}{4}$; saa beholder Godseieren sin Gaard, naar han vil. Det er det Punkt, der stadigt har staaet for mig som noget Uhyggeligt, at man skulde være berettiget til ubetinget at stille Godseieren ved sin Gaard. Det var dette, jeg vilde bemærke med Hensyn til Taxationer og Auctioner. Det blev tillige

bemærket af den sidste ærede Taler, at de nærværende Fæstecontracter maatte man ikke være ved. Jeg mener, at man er ligesaa berettiget til at sige, at naar Fæsteren ønsker Gaarden til Eiendom, skal den overdrages ham, saavidt han vil gaae ind paa den Betaling, der bliver bestemt, som at sige, naar Fæsteren er død og Godseieren altsaa har fuld og fri Eiendomsret over Gaarden og kan sælge den til enhver Anden, saa skal han være forpligtet til at sælge den til Fæsterens Arvinger for $\frac{3}{4}$ Deel af dens Værdi. Jeg troer, at man derved kommer til at gjøre et større Indgreb i Eiendomsretten; thi det er klart og tydeligt, at efter Forslaget, saaledes som det nu er, vil Godseieren, naar en Gaard bliver fæsteledig, have fuld Ret til at sælge den, medens han, saalænge den er i Fæste, aldeles ikke kan disponere over den. De øvrige Bemærkninger, der af den ærede Landsthingsmand bleve anførte, navnlig, at vi skulde vogte os for Regjeringens Beto, har jeg tilladt mig foreløbigt at udtale mig om, da jeg ikke anseer Lovforslaget for at være saadant, at vi kunne vente, at det usorandret vil blive antaget af Regjeringen. Jeg betragter nemlig Lovforslaget ligesom vor motiverede Dagsorden f. A. og vil derfor ikke betænke mig paa at stemme for det, og under ingen Betingelse, hvad der saa maatte blive sagt, vil jeg stemme for et Udvalgs Nedsættelse, da vi kun derved vilde begrave Sagen; thi der er ikke den mindste Sandsynlighed for, at et Udvalg vil kunne gennemgaae Loven saaledes, at det kan sige: Nu er den saa god, at Regjeringen kan gaae ind paa den — og naar vi saa ogsaa havde gjort det og være blevne færdige med den, saa skulde den dog gaae tilbage til det andet Thing. Man kan derfor ligesaagodt stemme mod Loven som for, at den gaaer over til Behandling i et Udvalg.

Formanden: Jeg antager, at naar den ærede Afd. Landsthingsmand for 1ste Kred. (Madvig) har udtalt sig for et Udvalgs Nedsættelse, har det ikke dermed været hans Mening, at første Behandling skulde standses, og at dette Udvalg skulde nedsættes strax.